

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

**Факультет історії, права і публічного управління
Кафедра історії та культури України**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи

доц. Гусев С.О.

« _____ 20 21 р

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

Соціокультурні процеси в УСРР в 1920-х рр.

навчальний рік 2021/2022

галузь знань 03 - гуманітарні науки

спеціальність 032 - історія та археологія

освітньо-наукова програма «історія та археологія»

ступінь вищої освіти доктор філософії

Вінниця - 2021 рік

«Соціокультурні процеси в УСРР в 1920-х рр.» є навчальною дисципліною підготовки доктора філософії, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 032 - Історія та археологія, освітньо-наукова програма - «історія та археологія». Навчальна дисципліна вивчається на першому курсі загальним обсягом 3 кредити ЄКТС (90 годин). Форми підсумкового контролю: залік. Мова викладання - українська. 2021 року - 2 1 с.

РОЗРОБНИК: Криворучко О.І., кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри історії України

Протокол від «1» вересня 2021 р. № 1

В.о. завідувача кафедри _____

(підпис)

« 1 » вересня 20 21 р.

Криворучко О.І.

(ініціали, прізвище)

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії історичного факультету

Протокол від «1» вересня 2021 р. № 1

Голова НМК _____

(підпис)

« 1 » вересня 20 21 р.

Гребенюк В.О.

(ініціали, прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 – Гуманітарні науки	Вибіркова	
Індивідуальне науково-дослідне завдання <i>Реферат</i>	Спеціальність 032 – історія та археологія Освітня програма «історія та археологія»	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,5 самостійної роботи аспіранта – 2,5	Ступінь вищої освіти: <i>Доктор філософії</i>	Лекції	
		10 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	6 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		40 год.	60 год.
		Індивідуальні завдання:	Індивідуальні завдання:
		20 год.	20 год.
		Вид контролю: денна - залік заочна – залік	

ПРИТМІТКА:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи % становить:
 для денної форми навчання – 33,3% до 66,7%;
 для заочної форми навчання -11,1% до 88,9%.

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціокультурні процеси в УСРР в 1920-х рр.» є комплексне вивчення та узагальнення соціокультурних процесів в УСРР в 1920-х рр.; засвоєння здобувачами основних історичних понять і термінів, подій та явищ; формування системного уявлення здобувачів про визначальні тенденції розвитку українського суспільства в добу непу, а також опанування умінь і навичок практичного застосування набутих знань.

2.2. Завдання навчальної дисципліни

Основними завданням вивчення дисципліни «Соціокультурні процеси в УСРР в 1920-х рр.» є:

- ознайомлення здобувачів із основними концептуальними засадами та методологічними підходами до висвітлення соціокультурних процесів в Україні в 1920-х рр.;

- формування у здобувачів цілісної картини розвитку українського суспільства в добу непу; розуміння специфіки соціальних змін на українських теренах з приходом більшовиків до влади, вплив політики влади на національні, демографічні та релігійні процеси;

- формування у здобувачів громадянської позиції шляхом засвоєння основних моральних норм і принципів життєдіяльності суспільства, їх трансформацій у переконання, якості характеру, життєвої поведінки;

- розвиток у здобувачів здатності до самостійного аналізу історичних процесів, узагальнення хронологічних, причино-наслідкових зв'язків, пізнавального інтересу до ідейно-моральної спадщини та культурно-історичних традицій українського народу як основи духовного розвитку особистості;

- виховання у молоді високого рівня культури, громадянської відповідальності, національної гідності та патріотизму;

- прищеплення здобувачам шанобливе ставлення до історичних пам'яток;

- навчання здобувачів практичним навичкам роботи з історичними джерелами і науковою літературою;

- сприяння підготовці молодого покоління до дієвої участі у розбудові держави й духовному оновленні суспільства.

2.3. Компетентності (формуванню яких сприяє дисципліна)

2.3.1. Загальні компетентності

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- Здатність працювати в міжнародному контексті;
- Здатність розробляти проекти та управляти ними;
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

2.3.2. Фахові компетентності

- Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в історичній науці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у наукових фахових виданнях з історії та суміжних галузей.
- Здатність застосовувати інформаційні, телекомунікаційні, інноваційні технології, сучасні електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій, педагогічній та навчальній діяльності.
- Здатність усно, письмово і візуально презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та іноземною мовами, добре розуміти іноземні наукові тексти за напрямом історичних досліджень.
- Здатність використовувати міждисциплінарні підходи для проведення комплексних компаративних досліджень і узагальнень щодо природи і сутності економічних, соціальних,

культурних, етнонаціональних і державотворчих процесів, наявності спільного та відмінного у світовій історії.

- Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

2.4. Результати навчання

У результаті вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Соціокультурні процеси в УСРР в 1920-х рр.» здобувач повинен:

- Мати передові концептуальні та методологічні знання з історичних наук і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку;
- Глибоко розуміти загальні принципи та методи гуманітарних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері історії та у викладацькій практиці;
- Формулювати й вдосконалювати важливі дослідницькі завдання та вирішувати їх, дотримуючись правил академічної доброчесності та професійної етики;
- Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з історії та дотичних міждисциплінарних напрямків з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми;
- Вільно презентувати та обговорювати результати досліджень, теоретичні та прикладні проблеми історичної науки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних фахових виданнях та реалізовувати в історичних проектах;
- Застосовувати сучасні інструменти, інформаційні та телекомунікаційні технології пошуку, оброблення та аналізу історичних джерел;
- Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити сформоване та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми історичних наук з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, культурних, етнічних та правових аспектів;
- Формулювати та перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні наукові аргументи і докази, підтверджені історичними джерелами;
- Критично аналізувати історичні джерела з різних періодів, інтерпретувати та контекстуалізувати їх в письмових звітах та результуючій роботі.

3. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Формування партійно-державної політики в УСРР у культурній сфері: зміст і наслідки.

Тема 1. Неп і культуротворчий процес в Україні.

Основні зміни в суспільно-політичному житті в УСРР: ліквідація багатопартійності, утвердження монопольного становища КП(б)У; утворення та діяльність радянських громадських організацій; утворення в партії течії «націонал-комунізму». Культурна складова нової економічної політики більшовиків. «Зміновіхівський рух» і «поворотництво». Ідеологічні чинники розбудови української культури в 1920-х рр.

Тема 2. «Теорія боротьби двох культур»: дискусія і її наслідки.

Витоки «теорії боротьби двох культур»: погляди П. Струве та його опонентів. Люксембургіянство і його місце в національно-культурній політиці РСДРП. Відродження «теорії боротьби двох культур» Д. Лебедем і його послідовниками. Український спротив

«лебединщині». Погляди М. Скрипника на розв'язання цієї проблеми, його протистояння з Й. Сталіним. Позиція М. Хвильового. Літературна дискусія 1925-1928 рр. і її наслідки.

Тема 3. Політика «коренізації» в УСРР: причини, перебіг і наслідки.

Причини запровадження більшовиками політики «коренізації». Апаратна «українізація». Українізація як засіб етнонаціональної мобілізації. Спротив процесу відновлення і розвитку української національної культури прихильників великодержавного шовінізму. Особливості соціально-культурного розвитку національних меншин в УСРР в 1920-х рр.

РОЗДІЛ 2. Характер і контекст соціально-культурних змін в українському суспільстві у впродовж 1920-х рр.

Тема 4. Соціально-культурна характеристика населення УСРР в 1920-х рр.

Соціально-демографічні зміни в українському селі в 1920-х рр. Формування «нової людини» як засіб одержавлення селянського соціуму. Соціальні зміни у міському середовищі. Відносини радянської влади і представників «старої» інтелігенції. Формування кадрів «нової» інтелігенції. Вплив системи державного терору на соціокультурні процеси в УСРР.

Тема 5. Церковно-релігійне життя в Україні у 1920-х рр.

Основні релігійні течії в УСРР, їх загальна характеристика. Церква та релігія в повсякденному житті громадян УСРР. Антирелігійна діяльність радянської влади. Розробка радянської обрядовості в 1920-х рр. Радянські масові свята та ритуали: їх класифікація та функції, значення та функції нових свят та обрядів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	пз	лз	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Формування партійно-державної політики в УСРР у культурній сфері: зміст і наслідки.												
Тема 1. Неп і культуру творчий процес в Україні.	18	2	4		4	8		1	2		4	12
Тема 2. «Теорія боротьби двох культур»: дискусія і її наслідки.	18	2	4		4	8		0,5	1		4	12
Тема 3. Політика «коренізації» в УСРР: причини, перебіг і наслідки.	18	2	4		4	8		0,5	1		4	12

Разом за розділом 1	54	6	12		12	24		2	4		12	36
Розділ 2. Характер і контекст соціально-культурних змін в українському суспільстві у впродовж 1920-х рр.												
Тема 4. Соціально-культурна характеристика населення УСРР в 1920-х рр.	18	2	4		4	8		1	1		4	12
Тема 5. Церковно-релігійне життя в Україні у 1920-х рр.	18	2	4		4	8		1	1		4	12
Разом за розділом 2	36	4	8		8	16		2	2		8	24
Усього годин	90	10	20		20	40	90	4	6		20	60

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Формування партійно-державної політики в УСРР у культурній сфері в період непу.	2	1
2.	Зміни в культурній сфері УСРР в добу непу.	2	0,5
3.	«Теорія боротьби двох культур» в політичних дискусіях 1920-х рр.	2	0,5
4.	«Націонал-ухильництво» 1920-х рр.	2	0,5
5.	Реалізація політики «українізації» в УСРР.	2	0,5
6.	Особливості соціально-культурного розвитку національних меншин в УСРР в 1920-х рр.	2	0,5
7.	Соціально-демографічні зміни в українському суспільстві в 1920-х рр.	2	0,5
8.	Інтелігенція УСРР в добу непу.	2	1
9.	Радянська влада та церковно-релігійне життя українців у 1920-х рр.	2	0,5
10.	Репресії проти духовенства, обмеження його політичних і економічних прав.	2	0,5
УСЬОГО ГОДИН		20	6

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання

1.	Підвищення ролі репресивних органів у політичному житті країни.	2	4
2.	Громадсько-політичні організації в тоталітарній системі 1920-х рр.	4	4
3.	Утвердження радянського устрою в Україні в процесі утворення СРСР.	2	4
4.	Літературна дискусія 1925-1928 рр. і її наслідки.	4	4
5.	М. Хвильовий та його теорія «азіатського ренесансу».	2	4
6.	Д. Лебідь та його однодумці.	2	4
7.	Роль Л. Кагановича у гальмуванні «природної» українізації. «Шумськізм».	2	4
8.	М. Хвильовий про загрозу для українського культурного поступу «столипінського отруба» та «гопаківсько-шароварської просвіти».	2	4
9.	Соціально-економічні відносини в національних районах: спільне, відмінне.	4	4
10.	Вплив Визвольних змагань 1917-1921 рр. на соціокультурні процеси в УСРР.	4	4
11.	Відносини радянської влади і представників «старої» інтелігенції.	2	4
12.	Формування кадрів «нової» інтелігенції.	4	4
13.	«Союз безвірників України».	2	4
14.	Витіснення духовенства із сфери народної освіти.	2	4
15.	Розробка радянської обрядовості в 1920-х рр.	2	4
УСЬОГО ГОДИН		40	60

7. Індивідуальні завдання

1. Вплив непу на зміни в суспільно-політичному житті в УСРР.
2. Культурна складова нової економічної політики більшовиків.
3. «Зміновіхівський рух» і «поворотництво».
4. Ідеологічні чинники розбудови української культури в 1920-х рр.
5. Утвердження монопольного становища КП(б)У в українському суспільстві.
6. «Неп у культурі».
7. Український «націонал-комунізм».
8. Умови розгортання культуротворчого процесу в УСРР.
9. Внутрішні і зовнішні аспекти українського культуротворчого процесу.
10. Український культурний ренесанс 1920-х рр.
11. Витоки «теорії боротьби двох культур».
12. Радянська версія «теорії боротьби двох культур».
13. Український спротив відродженню російського великодержавного шовінізму.
14. Літературна дискусія 1925-1928 рр. і її наслідки.
15. Витоки «теорії боротьби двох культур».
16. Реанімація більшовиками ідей Струве та Люксембург.
17. Відродження російського великодержавного шовінізму в Україні та поза її межами.
18. Вплив М. Хвильового на хід українського культуротворчого процесу.
19. «Подвійна бухгалтерія» Й. Сталіна.
20. Позиція М. Скрипника в національному питанні.
21. Причини запровадження більшовиками політики «коренізації».
22. Українізація як засіб етнонаціональної мобілізації.
23. Згорання радянською владою політики «українізації».

24. Причини зміни курсу більшовиків у національній політиці.
25. Суть і джерела українізації.
26. Українізація суспільно-політичного життя.
27. Речники українізації та їх життєві долі.
28. Створення національних адміністративно-територіальних одиниць в УСРР.
29. Взаємини радянської влади з нацменшинами.
30. Культурно-освітній рівень розвитку етнонаціональних груп.
31. Соціально-демографічні зміни в українському селі в 1920-х рр.
32. Соціальні зміни у міському середовищі.
33. Українська інтелігенція в умова партійно-радянської системи.
34. Вплив системи державного терору на соціокультурні процеси в УСРР.
35. Вплив системи державного терору на соціокультурні процеси в УСРР.
36. Зміни соціокультурного і духовного хронотипу українського селянства.
37. Соціодемографічні процеси в містах України.
38. Інтелігенція в умовах становлення політичного тоталітаризму в Україні.
39. Соціально-політична характеристика інтелігенції.
40. Умови життя та діяльності.
41. Внесок інтелігенції у процес творення українського культурного простору.
42. Основні релігійні течії в УСРР, їх загальна характеристика.
43. Антирелігійна діяльність радянської влади.
44. Зміни в релігійному житті радянської України на кінець 1920- рр.
45. Більшовики і Православні Церкви.
46. Політика радянської влади щодо Римо-католицької церкви.
47. Українські Християнські Церкви та українське суспільство.
48. Обмеження політичних прав служителів культу.
49. Витіснення духовенства із сфери народної освіти.
50. Кампанії з вилучення церковного майна. Націоналізація православних культових споруд.
51. Радянські органи антирелігійної пропаганди та їх діяльність.
52. Витіснення церковно-релігійної і впровадження радянської святковості та обрядовості.

8. Методи та технології навчання

Спосіб організації теоретичної та практичної діяльності здобувачів під час вивчення дисципліни «Соціокультурні процеси в УСРР в 1920-х рр.» зумовлений закономірностями й особливостями змісту навчального предмета. Відтак під час взаємодії викладача і здобувачів використовуються такі методи навчання:

- 1) за характером навчального матеріалу:
  - словесні,
  - наочні,
  - практичні;
- 2) за організацією навчання:
  - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
  - методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
  - методи контролю та самоконтролю у навчанні;
  - мінарні (подвійні) методи навчання;
- 3) за логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:
  - індуктивно-дедукційні,
  - репродуктивні,
  - прагматичні,
  - дослідницькі,
  - проблемні тощо.

9. Критерії та методи оцінювання

Методи оцінювання: увесь перелік письмових, усних та практичних тестів/екзаменів, проектів, презентацій, портфоліо тощо, які використовуються для оцінювання успішності особи, яка навчається, і визнання досягнення результатів навчання освітнього компонента.

Методи поточного оцінювання

Поточний контроль проводиться на усіх видах аудиторних занять (лекції, практичні, індивідуальні, лабораторні заняття), а також оцінюється самостійна робота, у тому числі й індивідуальні завдання, з кожної теми.

Поточний контроль на усіх видах аудиторних занять реалізується такими методами: усного і письмового опитування, захисту самостійних робіт, виступів на практичних заняттях, підготовка та демонстрація презентацій, портфоліо тощо, проведення контрольних робіт, колоквиумів на інше.

Поточний контроль виконання самостійної роботи, в тому числі й індивідуальних завдань, здійснюється за усіма темами.

Форми здійснення поточного контролю та кількість балів за кожну форму визначаються викладачем (наприклад, усна відповідь на теоретичне питання 1-5 б.)

Методи підсумкового оцінювання

Методи підсумкового оцінювання: усний, письмовий, тестовий залік, залік.

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання виступів (усні доповіді) з основного питання; оцінки за доповнення з обговорюваних питань, питань, винесених на самостійне опрацювання, виконання письмових завдань (тестові, контрольні, навчальні нотатки тощо); оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо. Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг під час складання заліку (підсумкового контролю) за графіком екзаменаційної сесії.

На підсумковий (семестровий) контроль - залік- рішенням кафедри відводиться 20 балів.

Критерії оцінювання

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно з Критеріями оцінювання знань і вмінь здобувачів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського за такими рівнями і критеріями:

Оцінка за шкалами ECTS, стобаловою, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень здобувача
90-100 балів ВІДМІННО	<p>Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності.</p> <p>Здобувач спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв'язувати нестандартні задачі, ситуації. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення.</p> <p>Здобувач проявляє інтерес до актуальних проблем відповідного освітнього компонента, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.</p>	ВИСОКИЙ

<p>В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ</p>	<p>Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні.</p> <p>Здобувач володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань здобувач спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь.</p> <p>Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.</p>	<p>ВИСОКИЙ</p>
<p>С 75-79 балів ДОБРЕ</p>	<p>Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях.</p> <p>Здобувач усвідомлює особливості навчальних задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком.</p> <p>Здобувач спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.</p>	<p>ДОСТАТНИЙ</p>
<p>D 60-74 балів ЗАДОВІЛЬНО</p>	<p>Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових задач, ситуацій тощо. Однак процес самостійного розв'язування задач, ситуацій тощо потребує опори на зразок.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність здобувачів є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається не усвідомлено.</p>	<p>ЗАДОВІЛЬНИЙ</p>
<p>Е 50-59 балів ДОСТАТНЬО</p>	<p>Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.</p>	<p>НИЗЬКИЙ</p>
<p>Fx 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬН О</p>	<p>Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.</p>	<p>НЕЗАДОВІЛЬН НО</p>

F 0-34 балів НЕПРИЙНЯТН O	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів. Виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо, у більшості неправильно, навчально-пізнавальна активність проявляється лише у ситуаціях зовнішнього примусу.	
---------------------------------------	---	--

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Для заліку

Поточний контроль та самостійна робота												ІНДЗ	Залік	Сума
Розділ 1						Розділ 2								
T1		T2		T3		T4		T5		Конф.	Публ.	10	20	100
ауд.	с.р.	ауд.	с.р.	ауд.	с.р.	ауд.	с.р.	ауд.	с.р.					
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	5	5			

Шкала оцінювання: сто балова, ECTS, розширена

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
		<i>Для екзамену, заліку, курсової роботи, практики</i>
90-100	A	ВІДМІННО
80-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ
75-79	C	ДОБРЕ
60-74	D	ЗАДОВІЛЬНО
50-59	E	ДОСТАТНЬО
35-49	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО З МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ
1-34	F	НЕПРИЙНЯТНО З ОBOB'ЯЗКОВИМ ПОВТОРНИМ ВИВЧЕННЯМ ДИСЦИПЛІНИ

11. Методичне забезпечення

1. Алексеев Ю.М. Історія України : навч. посіб. / Ю.М. Алексеев, А.Г. Вертегел, В.М. Даниленко. – Київ : Каравела, 2004. – 256 с
2. Багацький В.В. Історія України: підручник / В.В. Багацький. – Київ : Алерта, 2010. – 388 с.
3. Бакалець О.А. Історія України з найдавніших часів до початку ХХІ ст.. навч. посіб. для студ. вузів / О.А. Бакалець. – Львів : Магнолія, 2010. – 573 с.
4. Білоцерківський В.Я. Історія України : навч. посіб. – 3-є вид., випр. і доп. / В. Білоцерківський. – Київ : ЦУЛ, 2007. – 536 с.

5. Бойко О. Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. – 3-тє вид., доп. – Київ : Академвидав, 2006. – 688 с. – (Альма-матер).
6. Верстюк В.Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення : хронол. довід. / Верстюк В.Ф., Дзюба О.М., Репринцев В.Ф. – Київ, 1995.
7. Історія України / за ред. В. Смолія. – 3-тє вид., доп. й перероб. – Київ : Альтернативи, 2002. – 471 с.
8. Історія України / кер. авт. кол. Ю. Зайцев. – Вид. 4-тє. – Львів : Світ, 2003. – 520 с.
9. Історія України : посібник / за ред. Г. Темка, Л. Тупчієнка. – Київ : Видавн. центр «Академія», 2002 – 480 с. – (Альма-матер).
10. Історія України : хрестоматія : у 2 ч. : навч. посіб. – Київ, 2004.
11. Історія України ХХ — початку ХХІ століття : [навч. посіб.] / за заг. ред. В. А. Смолія. – Київ, 2004.
12. Кормич Л. І. Історія України /Л. І. Кормич, В. В. Багацький. – Харків: Алеута, 2004. – 407 с.
13. Король В. Історія України : навч. посіб. / В. Король. – 2-ге вид., доп. – Київ : В.Ц.: «Академія», 2008. – 496 с. (Альма-матер)
14. Лазарович М. В. Історія України / М. В. Лазарович. – Київ : Знання, 2008. – 683 с.
15. Литвин, В. М. Історія України : у 3 т., 4 кн. / В. Литвин ; НАН України, Ін-т історії України. – Київ : Наук. думка, 2014-2016.
16. Магочій Павло-Роберт. Історія України / Павло-Роберт Магочій. – Київ : Критика, 2007.– 640 с.
17. Мельник А.І. Історія України : навч. посіб. для студ. вузів / А.І. Мельник. – Київ : ЦУЛ, 2008. – 288 с.
18. Михальчук П.А. Термінологічний і хронологічний довідник з історії України / Михальчук П.А. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2006. – 192 с.
19. Мицик Ю.А. Історія України / Ю.А. Мицик, О.Г. Бажан, В.С. Власов. – 3-є вид. доп. і переробл. – Київ : Києво-Могилянська академія, 2010.– 595 с.
20. Новітня історія України ХХ століття (1900-2000). – Київ, 2000.
21. Попович М. Нарис історії культури України : навч. посіб. / М. Попович. – Київ, 2001.
22. Савченко Н. М. Історія України. Модульний курс / Н. М. Савченко, М. К. Подольський. – Київ : ЦУЛ, 2020. – 544 с.
23. Світлична В.В. Історія України / В. Світлична. – Львів: Каравела, 2003. – 308 с.
24. Скрипник Н. О. Історія України / Н. О. Скрипник. – Київ : Каравела, 2019. – 582 с.
25. Терещенко Ю. Історія України від найдавніших часів до утвердження незалежної держави : [навч. посіб.] / Ю. Терещенко. – Київ, 2004. – 423 с.
26. Українська історіографія на зламі ХХ і ХХІ століть: здобутки і проблеми / за ред. Л. Зашкільняка. – Львів, 2004.

12. Рекомендована література

Основна

1. Бакалець О.А. Історія України з найдавніших часів до початку ХХІ ст.. навч. посіб. для студ. вузів / О.А. Бакалець. – Львів : Магнолія, 2010. – 573 с.
2. Кордон М.В. Українська і зарубіжна культура. 3-з видання. Київ, 2017. 584 с.
3. Крапюк П.М., Шкрібляк М.В. Історія релігієзнавства в Україні. Київ, 2019. 160 с.
4. Крупник Л.О. Історія України: формування етносів, націй, державності. Навчальний посібник. Київ, 2019. 216 с.
5. Литвин, В. М. Історія України : у 3 т., 4 кн. / В. Литвин ; НАН України, Ін-т історії України. – Київ : Наук. думка, 2014-2016.
6. Мельник А.І. Історія України. Київ, 2019. 88 с.
7. Мицик Ю.А. Історія України / Ю.А. Мицик, О.Г. Бажан, В.С. Власов. – 3-є вид. доп. і переробл. – Київ : Києво-Могилянська академія, 2010.– 595 с.
8. Павлова О.Ю. Історія української культури: посібник. Київ, 2019. 368 с.
9. Реєнт О. Україна в імперську добу (ХІХ – початок ХХ століття). Київ : Арій, 2016. 320 с.

Додаткова

1. Голубенко П. Україна і Росія у світлі культурних взаємин. Нью-Йорк – Париж – Торонто: українське слово, 1987. 551 с.
2. Єфіменко Г., Приймаченко Я., Юркова О. Україна радянська. Ілюзії та катастрофи «комуністичного раю» 1917-1938 роки. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2017. 352с.
3. Касьянов, Г.В., & Даниленко, В.М. Сталінізм і українська інтелігенція (20-30-і роки). Київ: Наукова думка, 1991. 96 с.
4. Криворучко О.І. Український державотворчий процес та становлення національної культури в 1920-х рр. через призму політичних дискусій // Україна: минуле. Сьогодення, майбутнє: Збірник наукових праць. Київ, 1999. С. 219-225.
5. Криворучко О.І. До витоків «теорії боротьби двох культур» // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського. Вип. 4. Серія: Історія: Збірник наукових праць. Вінниця, 2003. С. 102-104.
6. Криворучко О.І. Микола Хвильовий – речник Українського Відродження 1920-х років// Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського. Вип.17. Серія: Історія: Збірник наукових праць. Вінниця, 2009. С.155-158.
7. Криворучко О.І. Микола Скрипник у дискусії навколо «теорії боротьби двох культур» // Вісник інституту історії, етнології і права: збірник наукових праць. Вип. 11. Вінниця, 2013. С. 22-25.
8. Криворучко О.І. Сільська та міська культури в УСРР 1920-х рр.: колізія індивідуального та колективного // III Всеукраїнський науково-теоретичний семінар з циклу «Повсякденність: візії та смисли» / Радянська повсякденність у культурній пам'яті суспільства. Вінниця: ФОП Корзун Д., 2017 р. С. 193 – 198.
9. Лебідь Д. Деякі питання партійного з'їзду // Комуніст. –1923 – 17 березня; 10. Лебідь Д. 3. Доповідь на VIII Київській губернській партійній конференції // Комуніст.1923. 24 березня.
11. Лебідь Д. 3. Начерки роздумів у зв'язку з питаннями українізації і виступом Шумського // Комуніст. 1923. 14 квітня.
12. Лебідь Д. 3. Національне питання на Україні // Комуніст. 1923. 28 серпня.
13. Лозицький В.С. Українська політична еміграція 1919-1945: документи і матеріали / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса, Центральний державний архів громадських об'єднань України. Київ: Парламентське видавництво, 2008. 928 с.
14. Піскун, В.М. Політичний вибір української еміграції (20-ті роки ХХ століття): Монографія. Київ, Нью-Йорк : «МП Леся», 2019. 672 с.
15. Подкур, Р., Васильєв, В., Кравченко, П., & Петренко В. Настрої та поведінка населення Поділля в умовах сталінської революції «згори». 1928-1940. Збірник документів та матеріалів. Київ: Інститут історії України НАН України, 2013. 528 с.
16. Рубльов, О.С. Західноукраїнська інтелігенція у загальнонаціональних політичних та культурних процесах (1914–1939). Київ: Інститут історії України НАН України, 2004. 648 с.
17. Скрипник М. Чергові завдання соціалістичного будівництва і національної політики на Україні: Доповідь на III з'їзді КПЗУ // Скрипник М. Статті і промови: В двох томах Т.2. Харків, 1931. С.104-128.
18. Скрипник М. Промова на XII з'їзді РКП/б // Національні моменти в партійнім і радянськім будівництві. Харків, 1923. С.36-43.
19. Скрипник М. До теорії боротьби двох культур. Харків, 1928. 71 с.
- Хвильовий М. Думки проти течії // Хвильовий М. Твори у 2 т. Київ: Дніпро, 1990. Т.2. С. 444-515.
20. Сталін Й.В. Товаришу Кагановичу та іншим членам ПБ ЦК КП(б)У // Сталін Й.В. Твори. Т.8. Москва, 1948. С. 158-159.

21. Українська ідентичність і мовне питання в Російській імперії: спроба державного регулювання (1847–1914) : зб. документів і матеріалів / відп. ред. Г. Боряк ; НАНУ, Ін-т історії України ; Укрдержархів, ЦДІАК України. Київ, 2013. – LXII, 810 с.
22. Шпорлюк Р. Формування модерних націй: Україна – Росія – Польща. Київ : Дух і Літера, 2013. 552 с.
23. Хвильовий М. Україна чи Малоросія? // Хвильовий М. Твори у 2 т. Київ: Дніпро, 1990. Т. 2. С. 576-622.;
24. Шумський О. Ідеологічна боротьба в українському культурному процесі // Більшовик України. 1927. №2. С. 11- 26.
23. Davies, S. Popular Opinion in Stalin's Russia: Terror, Propaganda and Dissent, 1934–1941. Cambridge; New York, 1997.
24. Everyday Life in Early Soviet Russia: Taking the Revolution Inside. Bloomington, 2006.
25. Fitzpatrick, S. Education and Social Mobility in the Soviet Union, 1921–1934. Cambridge; New York, 1979.
26. Fitzpatrick, S. Everyday Stalinism: Ordinary Life in Extraordinary Times: Soviet Russia in the 1930s. New York, 1999
31. Kotkin, S. Terror, Rehabilitation, and Historical Memory: An Interview with Dmitrii Iurasov / S. Kotkin // Russian Review. 1992. Vol. 51. No. 2
32. Slezkine, Yu. The USSR as a Communal Apartment, or How a Socialist State Promoted Ethnic Particularism // Slavic Review. 1994, Summer. Vol. 53, no. 2. P. 414-452.

13. Інформаційні ресурси

1. Архівні установи України : портал архівних ресурсів України. – URL: <http://www.archives.gov.ua/Archives>
2. Інститут історії України НАН України : веб-портал. – URL: <http://resource.history.org.ua>
3. Мислене древо – українські інформаційні ресурси для науки та освіти. – URL: <http://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Links/History.html>
4. Національна історична бібліотека України : веб-сайт. – 2009- . – URL: <http://www.dibu.kiev.ua/>
5. Український історичний журнал/ Нац. акад. наук України, Ін-т історії України. – Київ, 1957 - . – URL: <http://resource.history.org.ua>
6. «ЛікБез. Історичний фронт» : громадський просвітницький проект : веб-сайт. – URL: <http://likbez.org.ua/ua/>
7. Historians.in.ua [Історичний портал]. – URL: <http://www.historians.in.ua/>
8. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича Національної академії наук України : веб-сайт. – URL:<http://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/>
9. З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ / Голов. редкол. наук.-докум. сер. кн. "Реабілітовані історією", Нац. акад. наук України, Ін-т історії України Нац. акад. наук України, Служба безпеки України, Держ. ком. архівів України, Всеукр. спілка краєзнавців ; Інститут історії України. – Вип. 1- . – Київ, 1994- . – URL:<http://resource.history.org.ua/ejournal/EJ0000003>
10. Краєзнавство : наук. журн. / Ін-т історії України НАН України, Всеукр. спілка краєзнавців. – Вип. 1- . – Київ, 1927- . – URL: <http://resource.history.org.ua/ejournal/EJ0000023>
11. Україна ХХ століття: культура, ідеологія, політика : зб. ст. / Нац. акад. наук України, Ін-т історії України. – Вип. 1- . – Київ, 1993- . – URL: <http://resource.history.org.ua/ejournal/EJ0000016>